

معرفی های گزارشی

◀ کلیات

◊ رنج و گنج: یادمان میراث شناسی برجسته معاصر علامه محقق سید احمد حسینی اشکوری به اهتمام سید صادق حسینی اشکوری، چاپ اول، مجتمع ذخائر اسلامی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، تهران، ۳۲۸ ص، وزیری.

مجموعه حاضر در برگیرنده مقالاتی در زمینه شرح زندگی و آثار سید احمد حسینی اشکوری - کتابشناس، فهرست نگار و نسخه شناس معاصر - است. برخی از این مقالات، عبارتند از: گزیده شرح حال و آثار؛ سید صادق حسینی اشکوری، نگاهی به کارنامه علمی استاد، ابوالفضل حافظیان، احیاگر میراث کهن، محمد کاظمینی، آسیب های طبیعی و سستی نسخه های خطی، ایرج افشار، مقدمه نویسی و تقریظ نگاری؛ محمد علی باقرزاده، معرفی کتاب احسن الاثر فی اعلام القرن الخامس عشر؛ علیرضا دهاقن و فهرست کتابخانه مرعشی، گسترده و کارآمد.

◊ فهرست نسخه های خطی کتابخانه تخصصی مرکز تحقیقات دارالحدیث علی صدرایی خویی، چاپ اول، سازمان

چاپ و نشر دارالحدیث، قم جلد اول، وزیری. فهرست نامه حاضر بر اساس روش ترکیبی (الفایی - موضوعی) تنظیم شده است، بدین ترتیب که ابتدا نسخه ها در هشت موضوع قرآن و علوم قرآنی، حدیث و علوم حدیث، تاریخ و فضایل اهل بیت (ع)، ادبیات عربی و فارسی و ترکی، فقه و اصول فقه، علوم عقلی و علوم دیر تقسیم شده، پس از آن عنوان ها به صورت الفبایی در ذیل هر موضوع معرفی شده است. هر عنوان کتاب در دو بخش کتابشناسی و نسخه شناسی معرفی گردیده است. در بخش کتابشناسی، اطلاعات مربوط به کتاب، شامل عنوان کتاب، زبان کتاب، مؤلف، کتابشناسی، مصادر کتابشناسی و آغاز و انجام کتاب درج گردیده است و در بخش نسخه شناسی، اطلاعاتی درباره نسخه ها شامل شماره کتاب در مخزن کتابخانه، مباحث نسخه، آسیب دیدگی ها، آغاز و انجام نسخه، نوع خط، نام کاتب، تاریخ کتاب، محل کتاب، آرایه های نسخه، مشخصات نسخه شناسی، شماره نسخه، تعداد برگ ها و سطور، اندازه و مشخصات جلد نسخه ذکر گردیده است.

◊ فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر بازار (اصفهان - ایران) سید جعفر حسینی اشکوری، چاپ اول، مجمع ذخائر اسلامی، قم، جلد اول، ۲۴۴ ص وزیری (شومیز).

مجموعه حاضر مشتمل است بر معرفی نسخه های خطی مدرسه صدر بازار اصفهان از شماره ۱ - ۳۵۰ در دو بخش کتابشناسی و نسخه شناسی. در بخش نخست، درباره کتاب های معروف به ذکر نام کتاب و مؤلفان آن ها اکتفا شده و درباره کتاب غیر معروف، مختصری از ابواب و فصول کتاب و نام شخصیتی که کتاب به او اهدا شده با چند سطر از آغاز و انجام آن آمده است. بخش نسخه شناسی نیز در برگیرنده این اطلاعات است: نام کتاب، تاریخ کتابت، امتیازات تصحیحی یا هنری و دیگر اوصاف نسخه از قبیل نوع جلد و طول و عرض و تعداد اوراق و سطرهای آن. در این بخش به بیان مالکان نسخه و دیگر یادداشت هایی که بر نسخه آمده، نیز اشاره شده است.

◊ مجموعه مقالات همایش های انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران ۱۳۷۹ - ۱۳۸۱ به اهتمام محسن حاجی زین العابدینی،

چاپ اول، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، جلد دوم، ۳۹۰ ص، - وزیر (شومیز).

این مجموعه متضمن مقالات همایش‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران است که از اسفند ۱۳۷۹ تا بهمن ۱۳۸۱ برگزار گردید، برخی از مقالات عبارتند از: نگاهی انتقادی بر توسعه کمی و کیفی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران؛ محمد حسین دینی، تحلیلی بر تبدیل داده به اطلاعات و دانش؛ محمد رضا داورپناه، فهرست نویسی منابع اینترنتی؛ محسن حاجی زین العابدینی، بررسی وضعیت نشر مجلات کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران؛ شیفته سطلانی، مقایسه عملکردها و امکانات جستوجوی موتورهای کاوش و اینترنت؛ احمد یوسفی، راهنمای موضوعی سایت‌های ایران: تجربه طراحی و توسعه ابزارهای کاوش؛ کیوان کوشا، وجه معرفت‌شناسی پوزیتیویسم منطقی و نقش آن در مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ عباس حری، پست مدرنیسم و کتابداری و اطلاع‌رسانی.

کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران ۱۳۸۲ به اهتمام محسن حاجی زین العابدینی، چاپ اول، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، جلد دوم، ۳۰۰ ص، وزیر (شومیز).

جلد دوم این مجموعه به مقالات همایش‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در سال ۱۳۸۲ تعلق دارد، برخی از این مقالات بدین قرار است: تحلیلی بر ارزش افزوده اطلاعات و نظام‌های اطلاعاتی؛ رحمت‌الله فتاحی، کتابخانه‌های دیجیتال: مفاهیم و

جنبه‌های فنی - اجرایی؛ مهدی علی پور حافظی و داریوش مطلبی، زمینه‌های تحقیق در کتابخانه دیجیتال: تحولات و روندهای جاری؛ علی اصغر شیرینی (ترجمه ابراهیم عمرانی)، جهانی شدن و جوه آن؛ مریم اخوتی، جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن؛ عبدالرضا نوروزی چالکی، تعامل حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی با فریند جهانی شدن؛ رحمت‌الله فتاحی و محمد حسن زاده، استفاده از نرم افزارهای کد منبع باز در کتابخانه‌ها؛ محسن کاهانی، نگاهی به جنبه‌های مختلف وب نامرئی: مروری بر پژوهش‌ها.

یومیه صبح صادق سال او شمارگان ۱ تا ۱۵۱ مقدمه صادق حیدری نیا، چاپ اول، دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ، تهران، ۶۸۰ ص، رحلی (گالینگور).

مجموعه حاضر، جلد نخست از دوره دو جلدی روزنامه صبح صادق - از روزنامه‌های عصر مشروطه - است که شمارگان ۱ تا ۱۵۱ روزنامه را شامل می‌شود (روزنامه صبح صادق پس از روزنامه مجلس، بیش از نشریه دیگری در انتشار اخبار و درج صورت مذاکرات مجلس نقش داشت ... نخستین شماره روزنامه صبح صادق در تاریخ یکشنبه، ۲۳ صفر ۱۳۲۵ ق، مطابق ۷ آوریل ۱۹۰۷ در تهران منتشر شد. در طلیعه همه شماره‌های روزنامه مشی و هدف آن در چند سطر بیان شده است، اما این موضوع مانند لوگوی روزنامه - نشانه نام روزنامه در هر چند شماره - تغییر کرده است، ولی شماره ۳۱ به بعد در طلیعه روزنامه این متن تکرار شده است: این روزنامه آزادی ملی از حوادث و اتفاقات یومیه و مطالبی که راجع به فواید عامه است ذکر می‌کند و مذاکرات مجلس شورای ملی را هر روز به مشترکین محترم

به طور خلاصه و نتیجه می‌رساند، نرخ ارزاق و توسعه اجناس را هفته یک مرتبه معین می‌کند، توقیعات و ورود و خروج پست طهران را همه روزه می‌نویسد، اعلانات از هر قبیل پذیرفته می‌شود، مقالات عام المنفعه به شرط امضا قبول و درج خواهد شد).

◊ فرهنگ ایثار و شهادت (مجموعه مقالات)

وزارت فرهنگ و ارشاد سالمی، چاپ اول، سازمان چاپ و انتشارات، تهران، ۵۳۲ ص، وزیر (شومیز).

مجموعه حاضر دربردارنده مقالاتی در زمینه فرهنگ ایثار و شهادت است، با عناوینی همچون: ایثار و ماهیت اجتماعی و فرهنگی آن؛ علی آقاپور، آسیب‌شناسی فرهنگ ایثار و شهادت؛ فریبا احمدی، روان‌شناسی ایثار؛ حسین اعرابی، نقش ادبیات در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت؛ عباس براتی پور، نقش رسانه‌ها در گسترش فرهنگ ایثار و شهادت؛ صادق برقی، شهادت و ایثار در شعارهای انقلاب اسلامی؛ محمد حسین پناهی، تاثیر فرهنگ ایثار و شهادت بر مناسبات نسلی؛ محمد رضا تمسکی، مفهوم شهید و شهادت در زمان‌های دفاع مقدس؛ محمد جواد جزینی، الگوسازی و الگوپذیری از منظر فرهنگ ایثار و شهادت.

◊ فلسفه و کلام

◊ سربازان خدا

داوود فتحی، چاپ اول، ایمان، تهران، ۲۴۰ ص، وزیر.

نویسنده حاضر دربردارنده دیدگاه شخصی نگارنده از بررسی وقایع تاریخ مذهبی جهان است. بدین منظور وی تحقیقات خود را از ایران باستان آغاز نموده است. در این بخش، به نفوذ و اقتدار دین در

آداب و سنن و فرهنگ اقوام باستان توجه شده است. به تصریح نگارنده با مطالعه دقیق تاریخ به این نتیجه می‌رسیم که این فرهنگ بر پایه تعالیم زرتشت، که همانا یکتاپرستی و پیروی از اصول خدایی و انسانی می‌باشد، در عمق جوامع مختلف ایرانی ریشه دواینده و بر اساس همین اصول، ایرانیان همواره مروج این فرهنگ و ایدئولوژی بوده‌اند. در بخش دیگری از کتاب، نگارنده با بررسی تاریخ مذهبی جهان به این نتایج دست می‌یابد: نخست رابطه مستقیم ایرانیان ساکن فلات ایران با یهودیان ساکن اورشلیم و سپس رابطه ایرانیان با اسلام و پذیرش مکتب شیعه. در بخش دیگر از مقدمه کتاب آمده: نکته اصلی که مدنظر دارم این است که ثابت کنم ایرانیان همواره در راه آزادی نسل بشر اقدام نموده‌اند.

◊ ولایت و رهبری در نهج البلاغه

مسلم قلی پور گیلانی، چاپ اول، فروزش، تبریز، ۱۲۰ ص، پالتویی (شومیز).
نگارنده در این کتابچه ابتدا شناختی از حضرت علی (ع) و گردآورنده نهج البلاغه یعنی سید رضی (ع) و نیز نهج البلاغه از زوایای مختلف به دست می‌دهد. در بخش شناخت اجمالی نهج البلاغه، بخش‌های تشکیل دهنده نهج البلاغه از جمله خطبه‌ها، نامه‌ها، کلمات قصار، نیز زبان و هدف از جمع‌آوری نهج البلاغه بازگو می‌گردد و این که برخورداری از بالاترین مرتبه فصاحت و بلاغت، مشتمل بودن بر عمده‌ترین مباحث و معارف اسلامی و اثر بخشی از امتیازات آن است. در بخش‌های دیگر این مجموعه از نقش دین در زندگی نوجوان، امام علی (ع) و سرنوشت نوجوانان، اخلاق در زندگی و رفتار نوجوان و سیاست سخن می‌رود.

سپس طی خطبه ۲۱۴ به حکومت و رهبری تصریح گردیده است. حقوق همواره طریقتی دارد. بزرگ‌ترین این حقوق متقابل، حق حکومت بر مردم و حق مردم بر حکومت است. این یک فرضیه الهی است که برای همه مردم حقوقی مقرر فرموده است و آن را در اتحاد و روابط مردم و عزت آنان مؤثر دانسته است. اگر حکومت مردم، صالح و عادل نباشد، مردم هیچ‌گاه روی صلاح و خوشبختی را نخواهند دید و حکومت‌ها هم تا مردم و ملت، استوار نباشند به صلاح و عدالت روی نخواهند آورد. هر گاه توده ملت به حقوق حکومت وفادار باشد و حکومت نیز حقوق مردم را ادا کند، آن وقت است که حق در اجتماع، محترم و حاکم خواهد شد، آن وقت است که نشانه‌ها و علائم عدل بدون هیچ‌گونه انحرافی ظاهر خواهد شد و دشمن از طمع بستن به چنین اجتماعی محکم و استواری مایوس خواهد شد.

◊ انسان در اسلام

غلامحسین گرامی، چاپ اول، دفتر نشر معارف، قم، ۲۲۴ ص، وزیری (شومیز).
نگارنده پس از اشاره به این نکته که در آموزه‌های تمامی ادیان الهی، شناخت انسان پس از خداشناسی، بیشترین اهمیت را دارد، هدف اساسی انبیا را توجه دادن انسان به خویشتن معرفی می‌کند. سپس از رابطه انسان‌شناسی و جهان‌بینی سخن می‌گوید. همچنین در این بخش، رویکردهای مختلف در انسان‌شناسی بازگو شده که از آن جمله است: درون‌نگری و انسان‌شناسی عرفانی؛ روش عقلی و انسان‌شناسی فلسفی؛ انسان‌شناسی تجربی و تاریخی و انسان‌شناسی دینی. در پایان این بخش نگارنده

نتیجه می‌گیرد که بین انسان‌شناسی و خودشناسی، رابطه‌ای دو سویه وجود دارد. فرضیه‌های آفرینش انسان از دیدگاه علوم زیستی و قرآن در بخش دوم آورده شده است. ذکر دلایل دویبعدی بودن انسان، نیز حقیقت روح و هدف آفرینش از مباحث بعدی کتاب است. در بخش‌های دیگر، مباحثی چون نظریه‌های مربوط به سرشت انسان، سعادت و جبر و اختیار بازگو شده و در فصل پایانی موضوع با خودبیگانگی، تاریخچه و علل با آن مطرح گردیده است.

◊ مهدی منتظر (عج)

محمد رضا طیبی نجفی، ترجمه سید محمد میرشاه ولد، چاپ اول، جمهوری، تهران ۵۱۲ ص، وزیری (گالینگور).
در آغاز کتاب شرح حال مؤلف به اجمال بیان گردیده است. همچنین به سجایای اخلاقی و گفته‌های دانشمندان درباره وی اشاره شده است. سپس مسئله رجعت بر اساس منابع شیعه و سنی مطرح گردیده، آن‌گاه برتری حضرت علی (ع) بر همه صحابه بازگو شده، همچنین به وجود حضرت مهدی (عج) و عقاید صحابه پیغمبر در این خصوص، تصریح گردیده است. دلایل قرآن بر وجود صاحب الزمان، تصریحات شخصیت‌های برجسته اهل سنت به وجود حضرت مهدی (عج)، معترفین به ولادت مهدی، برخی از اوصاف مهدی منتظر، یادی از کهن سالان جهان، غیبت پیامبران و نشانه‌های ظهور حضرت از دیگر مطالب کتاب به شمار می‌آید.

◊ پلورالیسم دینی

کیهان کریمی، چاپ اول، فریاد کویر، ممسنی، ۸۰ ص، رفقی (شومیز).
نگارنده برای پاسخ دادن به شبهه پلورالیسم

دینی (تکثرگرایی دینی) در فصل‌های مختلف این پژوهش درباره تاریخچه پلورالیسم دینی، انگیزه‌ها و زمینه‌های پیدایش آن، نظریات رقیب و شبهات قائلین به پلورالیسم دینی سخن می‌گوید. به تصریح وی شبهه پلورالیسم دینی که سال‌ها در غرب مطرح شده و در ایران از سوی برخی غرب‌زدگان ترویج شده است، بدین معناست که حقیقت و رستگاری منحصر در دین ویژه‌ای نیست، همه ادیان بهره‌ای از حقیقت دارند و پیروی از برنامه‌های هر یک از آنها می‌تواند مایه نجات و رستگاری انسان باشد؛ بر این اساس نزاع حق و باطل از میان ادیان، رخت برمی‌بندد؛ در این طرز تفکر، معیاری جهت تشخیص حق و باطل وجود ندارد و جز حیرانی و شکاکیت، نتیجه‌ای عاید انسان نمی‌شود.

بحران معرفت: نقد عقلانیت و معنویت تجدیدگرا. محمد فنایی اشکوری، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، مرکز انتشارات، قم، ۱۹۲ ص رقعی (شومیز).

این کتاب، نقدی است بر کتاب راهی به رهایی (جستارهایی در عقلانیت و معنویت). گفتنی است راهی به رهایی حاوی ۲۵ نوشته است در موضوعات مختلفی از لیبرالیسم و جهانی شدن تا ایمان و نماز. نگارنده معتقد است این اثر دارای ویژگی‌های مثبت و درخور تقدیر بسیاری است که حاکی از جدیت، دقت نظر، توانایی و قابلیت مؤلف در تحقیق، تفکر و نگارش است. نثر رسا و دقیق و وزین و دوری از تکرار و قلم فرسایی و سخنان شعاری همگی نشان پختگی قلم صاحب اثر است. از نکات مهم و درس آموز کتاب، که لازم است مورد توجه اهل قم به ویژه نسل جوان باشد، اجتناب آگاهانه

مؤلف محترم از واژه‌های بیگانه است. شیوه مؤلف در بحث از آزادی مختلف و نقد آرای مخالف، منطقی است و رعایت ادب و اخلاق همواره در کتاب دیده می‌شود. علاوه بر نکات ادبی، اخلاقی و منطقی، تحلیل‌ها و آرای مفید و مقبول نیز در کتاب می‌توان یافت. اما در کنار این نکات، این اثر خالی از تحلیل‌ها، ادله و موضوع‌های قابل بحث و مناقشه نمی‌باشد که نگارنده سعی کرده در کتاب برخی از این مناقشات را بررسی کند.

دولت یار: نقد و بررسی کتاب آخرت و خدا، هدف بعثت انبیا

رسول حامدینیا، چاپ اول، دفتر نشر معارف، قم، ۱۹۶ ص، رقعی (شومیز).

نوشتار حاضر نقدی است بر کتابی از مهدی بازرگان با عنوان آخرت و خدا، هدف بعثت انبیا که در آن به جدایی دین از سیاست و اهداف بعثت انبیا اشاره کرده است. بازرگان در کتاب خویش خاطر نشان می‌سازد که حاکمیت، متعلق به خدا و معصومین (ع) نیست، بلکه به مردم تعلق دارد، به تصریح نگارنده:

۱. با بررسی اهداف انبیا و دین و نقد کتاب آخرت و خدا، هدف بعثت انبیا به این نتیجه رسیدیم که برای انبیا و دین، اهداف متعددی ترسیم شده است. سعادت و کمال انسان، معرفی و دعوت به توحید، ترسیم سرای آخرت، برقراری عدالت اجتماعی، آزادسازی انسان از زنجیر اسارت و تشکیل حکومت الهی از اهداف انبیا و دین هستند. ۲. با بررسی رابطه دین و دنیا به این مطلب دست یافتیم که ادیان الهی به خصوص اسلام، نه تنها با بهره‌گیری از نعمت‌های دنیوی مخالف نیستند بلکه به استفاده صحیح از مواهب الهی تأکید می‌ورزند. همچنین دین الهی

به امور فردی و عبادی محصور نمی‌گردد، بلکه امور اجتماعی نیز جزو قلمرو آن است. دین از شئون اجتماعی مانند اقتصاد، قضاوت، تعلیم و تربیت و به خصوص سیاست و حکومت بیگانه نبوده و سیاست‌های کلان را در این امور مشخص کرده است. ۳. بنابراین بیش از الهی و توحیدی حاکمیت و حکومت، هم در مرحله قانون‌گذاری و هم در مرحله اجرا از آن خداوند متعال است و کسانی می‌توانند تصدی حکومت را بر عهده بگیرند که از طرف خداوند متعال دارای مجوز باشند. انبسیای الهی، پیامبر اکرم (ص)، امامان معصوم (ع)، و فقیه عادل جامع شرایط در عصر غیبت دارای چنین مجوزی هستند.

مقایسه مردم سالاری دینی و دموکراسی لیبرالی حمزه علی وحیدی منش، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم، ۲۷۲ ص، وزیری (شومیز).

نگارنده به منظور عرضه تصویری کلی از مبانی و بنیادهای دو نظام مردم سالاری دینی و مردم سالاری لیبرالی و نیز مقایسه این دو نظام و نشان دادن شباهت‌های و تفاوت‌های بنیادی آنها تصریح می‌کند: فرضیه ما در این تحقیق، این بوده است که مردم سالاری دینی با دموکراسی لیبرالی در قالب، شکل و نحوه توزیع قدرت، نقاط مشترک زیادی می‌تواند داشته باشند، اما از نظر بنیادهای فکری، اندیشه‌ای که در ورای هر یک از دو نظام حکومتی نهفته، آنها را از یکدیگر متمایز کرده است. شایان ذکر است که خدامحوری در برابر انسان‌محوری بارزترین تضاد دو رویکرد را تشکیل می‌دهد. این دو نظام در عین برخورداری از وجوه مشترک اختلاف‌هایی با یکدیگر دارند، به گونه‌ای

که حکومت دینی هرگز در قالب دموکراسی لیبرال عملی نیست، چنان که محال است لیرالیسم بتواند مردم سالاری دینی را تحمل کند.

◊ سرشت و سرنوشت

گروه معارف اسلامی دانشگاه امام صادق (ع)، چاپ اول، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ۲۲۴ ص، رقعی (شومیز). شمارگان هفتم این مجموعه در برگیرنده خاصه کتاب های استاد مطهری در باب انسان شناسی اسلامی است که عبارتند از: فطرت، فلسفه اخلاق، مسئله شناخت، انسان و ایمان، انسان در عقل، علل گرایش به مادگرایی و انسان و سرنوشت. برای مثال، استاد مطهری در کتاب فطرت در چهار نوبت و از دیدگاه های مختلف، مسئله فطرت را بررسی کرده و در کتاب فلسفه اخلاق که محور اصلی آن بررسی معیار فصل اخلاقی است، پس از بررسی و نقد نظریات مختلف، نظریه پرستش را به عنوان نظر مختار خود مطرح می سازد.

◊ دین در دموکراسی و حقوق بشر

مارسل گشته، ترجمه امیر نیک پی، چاپ اول، نشر ثالث، تهران، ۲۴۴ ص، رقعی (شومیز).

نگارنده در بخش نخست کتاب، دگرگونی های کنونی لائیسیته را بررسی می کند. بر این اساس وضعیت لائیسیته در فرانسه به منزله شاخص در نظر گرفته شده است. در دومین بخش کتاب، ظهور ایدئولوژی حقوق بشر در همین دوره به بحث گذاشته شده است. به تصریح نگارنده لائیسیته در فرانسه علیه یک رقیب جدی در هیأت کلیسای کاتولیک برپا شد. مسئله جمهوری در فرانسه از همان آغاز حل تضادی بود که انقلاب فرانسه در آن

ناکام ماند. این انقلاب، آزادی سیاسی، حق انسان ها در وضع نمودن قوانین خود و حق حاکمیت در اداره خود را اعلام کرد، اما به نام آزادی سیاسی، آزادی دینی را سرکوب نمود؛ آزادی عقیده مؤمنان را که هنوز خواهان حقوق الهی بودند نادیده انگاشت و نفی کرد. قانون جدایی سال ۱۹۰۵ میان کلیسا و حکومت، این مشکل قدیمی را خاتمه داد، آن هم از طریق به رسمیت شناختن آزادی دینی در عین حال که آزادی سیاسی را بر کرسی نشاند. در چارچوب این دگرگونی باید به همین شیوه به تخت نشستن حقوق بشر توجه کرد. حقوق بشر تاریخی طولانی دارد که به سده هفدهم بر می گردد و نخستین میوه هایش را در انقلابات حقوق بشری اواخر سده هجدهم در آمریکا و فرانسه می بینیم.

◊ حکمت و هنر در عرفان ابن عربی (عشق و زیبایی و حیرت)

نصرالله حکمت، چاپ اول، فرهنگستان هنر، تهران، ۳۰۰ ص، وزیری (شومیز). نگارنده پس از ذکر شرح حال ابن عربی - موسس عرفان نظری - به اجمال، بحثی را درباره انسان شناسی، جایگاه وجودی انسان، انسان کامل و رابطه خدا، انسان و جهان از دیدگاه ابن عربی بازگو می کند، سپس درباره حکمت و هنر از دیدگاه وی سخن می راند. به تصریح نگارنده: از نظر ابن عربی، حکمت به معنای تصوف است و صوفی کسی است که همه عالم در دست او امانت است و او به عنوان خلیفه ی خدا و با تخلق به اسمای حسنا ی خدا - که مبدأ ظهور موجودات عالمند - در سراسر عالم، تصرف امانی و حکیمانه می کند. اسمای حسنا ی خداوند، غیر قابل شمارش و نامتناهی است. پس آن که متخلق به اسمای نامتناهی باشد، از خیری

کثیر و ناپیدا کردن، بهره مند است. در جایی دیگر نیز نگارنده درباره هنر از دیدگاه ابن عربی می گوید: می توان از گفته های ابن عربی چنین استنباط کرد که عظیم ترین هنر انسان آن است که بتواند در راه عروجی صوفیانه گام نهد و در این سلوک عارفانه ای که به سوی حق دارد از تمام موانع عبور کند. عده ای این نقطه از عرفان شیخ اکبر را چنان بزرگ کرده اند که قائلند نزد ابن عربی صوفی همان هنرمند و کشف صوفیانه همان هنر است.

◊ درآمدی بر اندیشه دینی - سیاسی شهید مطهری

قدرت الله قربانی، چاپ اول، پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشی، تهران، ۴۰۰ ص، وزیری (شومیز).

نگارنده در این کتاب کوشیده، ضمن معرفی اندیشه دینی - سیاسی مطهری، ابعاد دیگر اندیشه های وی را بازگو کند. به تصریح نگارنده با توجه به ابعاد اندیشه دینی شهید مطهری می توان وی را اندیشمند آسیب شناسی در تمام حوزه ها دانست، چرا که او با اشراف بر تمام علوم اسلامی، تحولات تاریخ دین، جریانات روشنفکری جوامع اسلامی و شناخت اندیشه های دیگر در مقامی بود که می توانست از جنبه های مختلف به آسیب شناسی و درمان دین اقدام نماید. مطهری با بررسی هایی که انجام داد، عوامل چندی را مانع تحقق کامل دین و دینداری در جامعه می دانست که عبارت بودند از: تلقی غلط از رابطه دین و عقل؛ تلقی غلط از خرافه زدایی از دین؛ تعبیر نادرست از علم و دین؛ اشتباهات نسبت به کارکرد دین؛ رواج مفاسد اخلاقی. از بعد سیاسی نیز می توان

به نظریات ایشان در خصوص ولایت فقیه، اثبات ولایت فقیه از طریق ضرورت عقل و اختیارات وسیع ولایت فقیه برای اداره بهینه امور کشور اشاره کرد. در کتاب، پس از بررسی احوال و آثار مرحوم مطهری این مباحث فراهم آمده است: احوال و آثار؛ مبانی اندیشه دینی - سیاسی؛ فلسفه دین؛ ویژگی‌ها و اصول تعالیم اسلامی؛ فلسفه اخلاق؛ انسان‌شناسی؛ بازسازی و احیای تفکر دینی؛ حکومت و سیاست؛ عدالت؛ آزادی؛ قیام و انقلاب و جامعه و تاریخ.

◀ قرآن و حدیث

◊ معجم اعراب الفاظ القرآن الکریم

جمعی از محققین عرضه نشر کتاب، چاپ اول، دفتر نشر نوید اسلام، قم، ۱۳۸۵، ۷۷۰ ص، وزیری.

این کتاب که پیرامون اعراب و شناخت ادبی و نحوی و صرفی قرآن می‌باشد با مقدمه دو تن از عالمان عرصه ادب و فقهات استاد دکتر محمد سید طنطاوری و شیخ محمد فهیم ابو عبیده و با مقدمه اختصاری ناشر ایرانی به چاپ رسیده است.

مقدمه نگار با فضیلت در آغاز کتاب می‌نویسد: مؤلف کتاب از وجوه اعراب قرآن دقیق‌ترین، صحیح‌ترین و دورترین از نقد و ایراد را برگزیده است و نگارش آن را به دور از تعقید و ابهام و تکلف به رشته تحریر در آورده است. ناشر کتاب هم در پیشگفتار افزوده است. خداوند متعال می‌فرماید «قرآن با لغت تو آسان نمودیم»، هر نوع تلاش و کوشش که در آسان‌سازی فهم قرآن مفید و مؤثر باشد یقیناً از امور اعتنا و توجه می‌تواند باشد به ویژه آن‌گاه که در محیط‌های غیر متکلم با زبان عربی انتشار یابد.

◊ المعجم الفهرس لالفاظ القرآن الکریم

چاپ پنجم، دفتر نشر نوید اسلام، قم پاساژ، ۹۴ ص.

این کتاب شریف که به اهتمام یکی از محققین مصری تنظیم شده است بارها و بارها در کشورهای اسلامی و عربی به شکل‌های مختلف به چاپ رسیده است. مزیت که این چاپ تصحیح برخی از اشتباهات لفظی چاپ‌های قبلی با حروف چینی جدید و تصحیح لازم و ارائه فهرست سوره‌هاست.

ناشر در مقدمه می‌نویسد: توجه به فهرست نگاری آیات شریفه، یکی از پیش‌نیازهای علوم و معارف قرآن بود و تاکنون ده‌ها نوع کتاب در این عرصه به وجود آمده است. در عالم تشیع از کشف الآیات سید مرتضی علم الهدی (۴۳۲ ق) تا مرآة القرآن حافظ محمود هر کس عشق و علاقه خود را به این کتاب آسمانی ابراز داشته است. معجم المفهرس شیخ محمد فؤاد عبدالباقی هم در این عرصه است. مزیتی که این کتاب دارد آسان‌یابی و توجه کامل به تمام اشتقاقیات الفاظ قرآنی می‌باشد، از این رو در تمام محافل قرآنی کشورهای اسلامی مد توجه محققان و قرآن‌پژوهان قرار گرفته است. انتشارات نوید اسلام برای ادای احترام به ساحت مقدس قرآن کریم این اثر جاویدانی را با حروفی چشم‌نواز به چاپ رسانده است و در مدت دو سال، پنج بار در تیراژ وسیع، تجدید چاپ گردیده است.

◊ کنز العرفان

مؤلف فاضل مقداد (۸۲۶ هـ. ق)، ترجمه عبد الرحیم حقیقی بخشایشی، چاپ اول، دفتر نشر نوید اسلام، قم، دو جلد (عبادات معاملات)، ۹۲۶ ص، وزیری. آیات الاحکام یکی از مباحث مطرح در

عرصه فقه و فقهات می‌باشد، چون قرآن کریم یکی از منابع فهم استنباط احکام فقهی می‌باشد. در قرآن کریم حدود پانصد آیه منحصرأدر مسائل فقهی و حکمی آمده است. این کتاب دربرگیرنده حدود ۴۵۰ آیه از آیات قرآنی است. مؤلف با کمال ادب و متانت آرا و اقوال فقهای اسلام را در ذیل آیات می‌آورد و در کمال بی‌طرفی نقد و بررسی می‌کند، برخی از آن‌آرا را می‌پذیرد و برخی را با کمال رد می‌نماید؛ از این رو می‌توان این کتاب شریف را در عداد کتاب‌های فقه‌مقارن یا فقه‌مقایسه‌ای نام برد. این کتاب بر تمام ابواب فقهی نظر داشته است و در آن ۴۴ باب از ابواب فقهی مطرح شده است. ترجمه کتاب با همه نقص و عیبی که شاید داشته باشد نخستین بار به صورت کامل و دربرگیرنده تمام مطالب و محتویات اصل کتاب کتزر العرفان می‌باشد.

◊ ترجمه و متن اربعین شیخ بهائی

محمد بن حسین عاملی، ترجمه عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، چاپ ششم، دفتر نشر نوید اسلام، قم، ۷۵۲ ص، وزیری.

اربعین نگاری و ثبت و ضبط چهل حدیث از احادیث نسوی (ص) یا علوی (ع) بر اساس حدیث شریف «من حفظ علی امتی اربعین حدیثاً مما یحتاجون الیه فی امر دینهم بعثه الله عزوجل یوم القیامة فقیها عاملاً» (متن کتاب، حدیث اول) به شوق دریافت ثواب یکی از شیوه‌های متداول در بین عالمان دین و متدینان به دین حنیف اسلام بود؛ از این رو اربعینات متعددی در عالم اسلام به وجود آمده است که شمار آن خارج از احصا می‌باشد. یکی از این اربعین‌ها اربعین یا چهل حدیث عالم متضلع مرحوم شیخ بهائی (۱۰۱ هـ. ق) می‌باشد. این اربعین به علت حسن

انتخاب مؤلف یا بر اثر شهرت و اعتبار مؤلف یکی از آن اربعین های متداول و مشهور می باشد که بارها به ترجمه در آمده، یکی از آنها ترجمه خاتون آبادی شاگرد شیخ می باشد. ترجمه فعلی که هم اکنون چاپ ششم آن را در اختیار داریم یکی از ترجمه های نامی معاصر می باشد و به علت در پرداختن متن و ترجمه رغبت فضلا و دیگران را بیشتر برانگیخته است.

◇ صحیفه سجادیه: امام علی بن الحسین (ع)

ترجمه و تحقیق و تعلیق عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، چاپ دوم دفتر نوید اسلام، قم، ۴۱۶ ص، وزیری.

صفحه کامله سجادیه (ع) یکی از آثار گرانبها و ماندگار شیعه در عرصه دعا و مناجات با آفریدگار جهان می باشد. این کتاب شریف که زبور آل محمد لقب گرفته است در بردارنده دعا های پر محتوی و ارزشمندی است. امام (ع) در لایه لای دعا عالی ترین مضامین و مفاهیم و گنجینه ای از معارف والای اسلامی را به یادگار گذاشته است.

صحیفه بارها به ترجمه و شرح در آمده و به مشتاقان اهل بیت هدیه شده است. مترجم گرامی این ترجمه و شرح ها را که به صد عنوان می رسند فهرست کرده و به ترجمه خویش انضمام ساخته، در ضمن وی از ترجمه صدر بلاغی و استاد ابوالحسن شعرای بسیار سود جسته است.

◇ ایمان و اخلاق در جزء سی ام قرآن کریم

آدم غلامی، ایلاف، شیراز، ۹۶ ص، رقعی (شومیز).

نوشتار حاضر به شرح و تفسیر جزء سی ام قرآن کریم، نیز موضوع ایمان و اخلاق در سوره های این جز قرآن اختصاص یافته است. به نقل از نگارنده خدوند ارکان ایمان را در گوشه و کنار مباحث ایمان به

قیامت، مطرح می کند، مثلاً در سوره تکویر، ابتدا ایمان به قیامت را با آیاتی کوبنده در دل مؤمنین می کارد و سپس ایمان به کتب و رسل را محور بحث قرار می دهد. اما فراموش نکنیم که در آیات و سوره های مختلف این جزء، یک محور واحد به عنوان اصل، مورد تعقیب می شود و آن، قضیه قیامت است.

در این جزء، رابطه ای عمیق و عجیب، میان ایمان به قیامت و حیات قلب از یک سو و اخلاق حسنه از سوی دیگر به چشم می خورد، برای مثال می توان این رابطه عمیق را در سوره های همزه، تکاثر، مطفقین، فجر، ماعون، ضحی و... درک نمود. بنابراین در نزول اولیه آیات هدایت بخش خداوندی بر قلب پیغام آور هدایت - حضرت محمد (ص) - علاوه بر عقیده، مسائلی بسیار مهم و ضروری از اولویات اخلاق اسلامی یا به تعبیر قرآن، خلق عظیم نیز مدنظر قرار داده شده است. آنچه مخصوصاً مدنظر آیات و سوره های کوتاه جزء سی می باشد قلب انسان است و این همان قلبی است که باید بر اثر نزول آیات، حیات یابد و جان بگیرد.

◁ فقه و حقوق

◇ الروضة البهية فی شرح اللمعة المدشقیه

شهید ادبی و شرح شهید ثانی در تصحیح شیخ عبدالکریم و عبدالحسین علیزاده، قم، ۱۳۸۵، ۲ جلد، ۶۶۰ ص (هر جلد).

کتاب شرح لمعه یکی از کتاب های متداول حوزه های علمیه شیعه در طول قرون و اعصار بوده است. این کتاب فقهی با توجه به سهولت و آسان بودن متن و با توجه به شخصیت والای مؤلف و شارح که هر دو از بزرگان سلسله فقهات و اجتهاد عالم

تشیع هستند همواره مورد توجه و عنایت فقهای عظام و فضلا و طلاب علوم اسلامی قرار گرفته است و تاکنون شرح ها و تعلیقه ها و بازنویسی های متعدد و مکرر به آن زده شده است. این چاپ ضمن آوردن برخی از شرح های متداول عنایت کاملی به تصحیح متن و شرح مبذول داشته است، به حدی که می توان گفت یکی از بی غلطترین یا کم غلطترین متون می باشد.

◇ امر به معروف در ترازوی تاریخ گامی نوین در

فقه سیاسی اسلام

عبدالحسین رضایی راد، چاپ اول، مؤسسه بوستان کتاب قم، ۲۴۰ ص، وزیری (شومیز)

نگارنده در این پژوهش، نگاهی به موضوع امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه فقهی و تاریخی می افکند، هم چنین روش های اجرای این اصل در طول تاریخ و میزان مطابقت یا عدم مطابقت هر یک از این روش ها با آنچه در فقه مطرح شده، نیز هدف از بنیانگذاری این اصل را از منظر دین و تجربه بررسی می کند. به تصریح ناشر این اصل (اصل امر به معروف و نهی از منکر از آن دسته احکام شرعی است که در کلیات و حتی فروع، میان شیعه و سنی اختلاف چندانی وجود ندارد. اکنون با وجود این اهمیت و نیز اتفاق نظر، سؤال این است که چه عاملی سبب شده که این اصل، مهاجور بماند این اثر با طرح سؤال فوق می کوشد تا پاسخ آن را در سرگذشت تاریخی این اصل و شیوه های اجرای آن در دوره های مختلف تاریخ، جستجو کند.

◇ جایگاه احکام حکومتی و اختیارات ولی فقیه

محمد مؤمن قمی، محقق: محمد مهدی جهدارود، چاپ اول، صبح میثاق، ۴۱۶ ص، وزیری (شومیز).

بیست و هشتمین شماره از این مجموعه در دو بخش فراهم آمده است. بخش نخست حاوی مقالاتی در باب احکام حکومتی و ولایت فقیه است با این عناوین: بررسی مبادی نظریه ولایت فقیه؛ تراجم کارهای حکومت اسلامی و حقوق اشخاص؛ اجازه ولی امر در انجام قصاص؛ جهاد ابتدایی در عصر غیبت و بررسی احکام محارب و مفسد فی الارض. بخش بعدی دربرگیرنده مباحثی در قالب پرسش و پاسخ است که با بهره‌گیری از آیات و روایات ذیل این عناوین فراهم آمده است: ارزیابی نظریه ولایت فقیه؛ نقش بیت در مشروعیت ولی امر؛ تبیین موضوع احیای تفکر دینی؛ جایگاه احکام حکومتی و اختیارات ولی فقیه؛ بازتاب‌های فقهی سیره حکومتی امام علی (ع)؛ مشروعیت انتخابات؛ و شورای نگهبان و احراز صلاحیت کاندیداهای خبرگان.

◇ خیرات بیع از نظر شیعه و اهل سنت

بعسوب اصغری نیازی، چاپ اول، باغ رضوان، ۱۱۸ ص، رقی (شومیز).

نگارنده در کتاب حاضر یکی از مباحث فقهی با نام خیرات بیع را از دیدگاه شیعه و سنی تبیین نموده، سپس انواع آن را معرفی و تشریح می‌کند که عبارتند از: خیار حیوان، خیار مجلس، خیار شرط، خیار غبن، خیار تأخیر، خیار رؤیت و خیار عیب. گفتنی است خیار یکی از احکام فقهی است که در آن صاحب حق خیار، مالک فسخ عقد است یعنی اختیار بر هم زدن معامله یا باقی گذاردن آن را دارد. به تصریح نگارنده هر چند که اصل در عقود، لزوم می‌باشد و بیع هم عقد است و مقتضای عقد، غیر قابل تغییر و تبدیل بودن است و تزلزل و عدم ثبات در آن راه

ندارد و اگر حیانا هر کدام بخواهد فسخ کند، اثری نداشتند و عقده به هم نمی‌خورد، مگر آنکه شارع از خارج عاملی را قانونگذاری کند که با آن به طور موقت جلوی لزوم را بگیرد، مانند قانونگذاری خیار. شارع مقدس خیار را مباح قرار داده است تا مودت و دوستی در بین مردم حاکم باشد و کینه و عقده از بین آنها رخت بر بندد و این با اصل بیع که لزوم است منافات ندارد، چرا که خیار یک حق خارجی و قابل انفکاک از اصل بیع می‌باشد یعنی خیار نسبت به بیع عرضی است نه ذاتی. بعضی از فرق اهل سنت قائل به همه‌ی خیرات نیستند و بعضی از آنها را لازم و نافذ می‌دانند، اما امامیه قائل به نفاذ بودن همه‌ی خیرات از طرفین معامله (بایع و مشتری) می‌باشند، مگر آنکه اسقاط خیرات از طرفین صورت پذیرد.

◇ مرور زمان (بررسی فقهی - حقوقی)

احمد دیلمی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، ۳۲۰ ص، رقی (شومیز).

نگارنده در این اثر ابتدا کلیات بحث فقهی - حقوقی مرور زمان را بازگو کرده، سپس مرور زمان را در حقوق عرفی و آن‌گاه حقوق اسلامی کابوده است. گفتنی است با اصل مرور زمان در حقوق به فلسفه‌ای اشاره می‌شود که تحول روابط اجتماعی در گذر زمان بر آن بنا شده است. برخی از نتایجی که در پایان کتاب آمده بدین شرح است: مرور زمان مدنی به سه نوع مسقط، مملک و عدم استماع دعوا تقسیم می‌شود و آثار آن به ترتیب، زوال مالکیت متصرف سابق، مالکیت متصرف فعلی و عدم امکان اقامه دعوا در دادگاه از سوی متصرف سابق است. عدم اهلیت و حجر، وجود زوجیت و قرابت، قوه قاهره و برخی شرایط و کیفیات دیون و تحریر

ترکه، موجب تعلیق جریان مرور زمان می‌گردد. چون مرور زمان یک حق است تنها ذی نفع می‌تواند با طرح ایراد مرور زمان از آن استفاده یا آن را اسقاط کند، اهداف و مبانی عمده‌ی پذیرش مرور زمان تجاری، تحکیم سرعت و اطمینان در روابط تجاری و تقویت اعتبار و تسریع در انتقال اسناد تجاری است. مرور زمان کیفری به سه نوع تعقیب، صدور و اجرای حکم تقسیم می‌گردد که نتیجه سپری شدن هر یک از آنها به ترتیب، عدم امکان تعقیب، صدور اجرای حکم است و گذشت زمان می‌تواند به عنوان مصداق قواعد اعراض، اسقاط و ابرا، یکی از ارکان مهم قاعده مرور زمان یعنی زوال مالکیت متصرف سابق را تأمین کند.

◇ حقوق جزای اسلامی

نادر شهلائی و مظاهر توکلی مقدم، چاپ اول، دانشگاه افسری امام علی (ع)، تهران، ۲۶۲ ص، وزیری (شومیز).

کتاب حاضر منبع درسی حقوق جزای اسلامی از دروس اختیاری دانشجویان دانشگاه افسری امام علی (ع) است که با هدف آشنایی دانشجویان با حقوق کیفری اسلام تدوین شده و در آن از مستندات فقهی و آیات و روایات استفاده شده و نیز به آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور و نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه، استناد گردیده است. مباحث کتاب بدین قرار است: نظام حقوق کیفری اسلام؛ عناصر تشکیل دهنده جرم؛ چگونگی اجرای مجازات‌های کیفری در زمان، مکان و اشخاص؛ دلایل رفع کننده مسئولیت کیفری؛ علل توجیه کننده جرم؛ آشنایی با مجازات برخی جرایم؛ اقسام امر به معروف و نهی از منکر. گفتنی است در پایان هر فصل، پرسش‌هایی در

خصوص متن درس فراهم آمده است.

◇ حکومت حکیمانه: نقد نظریه حکمت و حکومت محمد مؤمن قمی، محقق: محمد مهدی بهداروند، چاپ اول، صبح میثاق، قم، ۱۱۲ص، رفقی (شومیز).

نوشتار حاضر، در نقد کتابی با نام حکمت و حکومت به قلم مهدی حائری یزدی نوشته شده و نگارنده در آن با نظریه ولایت فقیه مخالفت ورزیده است. در بخش مقدمه کتاب آمده است: بر این اساس، احساس خطای کسانی همچون مؤلف کتاب حکمت و حکومت، همین اندیشه یونانی است. وی و امثال او ابتدائاً تقسیم بندی معرفت شناسانه یونانی را پذیرفته اند و آن را ملاک قضاوت و داوری در باب دین دانسته اند و به تعبیر دیگر ما با پذیرش دین حداقل به نفی اصل حکومت دینی پرداخته اند و لذا با صراحت سؤال می کنند اصولاً چه ضرورتی دارد که با وجود عقل عملی که می تواند در باب تهذیب نفس، خانه داری و سیاست مدن راهگشا باشد و حتی در حوزه های گسترده تری همچون مدیریت اجتماعی امروز به قضاوت صحیح پردازد و بر اساس بدهاوت های خود نتیجه گیری کند خود را نیازمند حکومت دینی و استعداد این حوزه ها به وحی بدانیم. طبیعی است در این حال، حکومت حتماً از آن دین نیست، بلکه معیار صحت آن، خرد انسانی خواهد بود و چون چنین است در عرصه سیاست مدن و اقامه حکومت، هیچ امتیازی برای عالم دینی نسبت به سایرین وجود ندارد و اگر مردم به کسی وکالت دهند که به تدبیر امور پردازد، تنها در محدوده وکالت خود مجاز به اعمال ولایت است، اما در این صورت نیز وکالت حکیم مطرح است نه ولایت فقیه.

◇ الفقه و المسائل الطیبه

محمد آصف محسنی، چاپ اول، بوستان کتاب قم، چاپ دوم، ۲۸۰ص، وزیری (کالینگور).

مجلد دوم از مجموعه الفقه و مسائل طیبه که به زبان عربی نوشته شده بیان احکام شرعی و هماهنگی و توجیه پزشکی آنهاست. مؤلف در این مجلد با بهره گیری از روایات و اقوال دانشمندان ۴۱ موضوع فقهی را همراه با برخی مسائل متفرقه بیان نموده که برخی از آنها عبارتند از: انقلاب جدید بیولوژی؛ زن و کروموزوم؛ اثر وراثتی در آزمایش پدر بودن و پسر بودن؛ وراثت ویژگی های جسمی؛ مسائل فقهی؛ مفاسد اجتماعی و ذاتی؛ بررسی های ژنتیک؛ ازدواج خویشاوندی؛ ازدواج با در نظر گرفتن سن؛ مضرات سیگار کشیدن و دیگر مواد مخدر....

◁ تعلیم و تربیت

◇ عزت و ذلت در مکتب اسلام و سیره اولیای دین با تاکید بر سیره سیدالشهدا(ع)؛ همراه با ذکر برخی از افتخارات اولیای دین

محمد وحیدی، چاپ اول، موسسه فرهنگی تحقیقات دارالذکر، تهران، ۴۳۲ص، وزیری (شومیز).

نگارنده در کتاب بر آن است معانی مختلف عزت و ذلت را بر اساس احادیث و روایات اسلامی و نیز با ذکر نمونه ای از اشعار تشریح کند. کتاب عناوینی از این دست را شامل می شود: معنای عزت و انواع آن؛ عوامل قطعی عزت فردی و اجتماعی؛ اهمیت و ارزش عزت خوب؛ ذلت و انواع آن؛ عوامل قطعی ذلت فردی و اجتماعی. در کتاب آمده است: عزت آن است که در سایه ایمان به

خداوند و ارتباط با او و اعتقاد به حق و مورد تأیید دین باشد و تمامی عزت های وابسته به زور و زری پایه و بی اعتبار است، زیرا شرف، شوکت و شکوهشان پایان پذیر است؛ از منظر امام علی(ع) هر عزتی که دین آن را تأیید نکند ذلت است.

◇ فلسفه اخلاق

احمد مسائلی، چاپ اول، کانون پژوهش، اصفهان، ۱۲۸ص، وزیری (شومیز).

کتاب در آغاز شامل تعاریفی است از کلمه اخلاق، فعل اخلاقی، علم اخلاق، فلسفه اخلاق و فلسفه علم اخلاق. بر این اساس مباحث مطرح در فلسفه اخلاق، عبارتند از: ملاک و مبنای تقسیم فعل اخلاقی به خوب و بد، هدف از آفرینش، و بررسی مفهوم خوب و بد؛ در ادامه اساسی ترین ابزارها و منابع تحقیق در فلسفه اخلاق برشمارده و ترشیح گردیده اند که از آن جمله است: دین، عقل، شهود، فطرت، وجدان، و حس. به تصریح نگارنده در بین این ابزارها در حال حاضر، دین و عقل جایگاه بسیار ویژه ای در تحلیل هدف آفرینش یا تحلیل خوب ها و بدها دارا هستند. بیشتر مردم جهان، هم اکنون معیار خوب ها و بدها یا هدف آفرینش را از طریق دین به دست آورده اند و دین یا وحی را عامل تبیین خوب ها و بدها می دانند. اکثر مردم جهان، هدف آفرینش را عمل به فرمان های الهی می دانند و معتقدند عمل به دستور های خالق هستی، کمال انسان است. کاربرد دین و عقل در تحلیل هدف آفرینش، معیار خوب ها و بدها، لذت هدف آفرینش، لذت گرایی محدود به شروط هشتگانه، منفعت عمومی هدف آفرینش، مبنای فکری شوپنهاور، نتیجه، مکتب

کلبیان (دوری از دنیا و عدم تعلق به آن)، مبنای فکری ارسطو، روسو و کانت و ادیان و معیار فعل اخلاق از مباحث بعدی کتاب به شمار می‌رود.

◊ اخلاق و الگوی مصرف: درآمدی بر کم و کیف مصرف بر اساس فقه و اخلاق اسلامی

علی اکبر کلانتری، چاپ اول، مؤسسه بوستان کتاب قم، قم، ۳۶۰ ص، وزیری (شومیز).

نگارنده در این کتاب، الگوی مصرف را از بررسی کرده و تناسلی از این دست را بازگویی کند: ۱. احکام و آموزه‌های دینی تأثیری ملموس و بر رفتار فردی و اجتماعی مردم در امور گوناگون از جمله کم و کیف مصرف دارد. ۲. مقصود از مصرف در این کتاب، شامل تخصیص بودجه و هزینه نمودن امکانات و درآمدهای عمومی از سوی دولت است. ۳. اسراف که به معنای خروج از اعتدال است، تنها به جنبه کمی و اندازه بهره‌وری از مال و ثروت محدود نمی‌شود، بلکه درست و بهینه مصرف نمودن هم از مصادیق اسراف است. ۴. با توجه به نقش و جایگاه عرف در موضوعات و سبیل نوظهور، طبیعی است در پاره‌ای موارد برای تبیین الگوی مصرف، تکیه بر عرف نماییم و به وضعیت متعارف در جوامع توجه نماییم و گاه چند و چون مصرف را به کمک عرف خاص یعنی دیدگاه کارشناسان امر تبیین کنیم. ۵. از جمله مصارف حقوقی، کابین است که تعیین اندازه آن در فقه و شریعت اسلامی به توافق و تراضی طرفین موکول شد است، ولی مستحب آن است که بیش از مهرالسنه یعنی پانصد درهم و به عبارتی پنجاه دینار که قیمت تقریبی پنجاه رأس گوسفند است نباشد. ۶. در اخلاق

اسلامی، جود و سخاوت حد وسط میان بخل و اسراف و مورد تشویق و ترغیب فراوان است و در مقابل، بخل و اسراف مورد نکوهش است. ۷. در بسیاری از موارد، زیاده روی در مصرف برق یا درست مصرف نکردن آن، فراتر از اسراف فردی و از نوع اسراف فرا فردی خواهد بود. ۸. به طور کلی لازم است در تخصیص امکانات و خدمات و در توزیع ثروت‌ها، اصول و موازین زیر از سوی دولت اسلامی مورد توجه قرار گیرد: عدالت و رزق در تخصیص امکانات و توزیع درآمدها، پیش داشت منافع توده مردم بر مصالح خواص، نگاه ویژه و راهبردی به آموزش و پژوهش، اهتمام ویژه به فرهنگ جامعه و پرهیز از تشریفات غیر ضروری.

◊ آداب زندگی اسلامی (دفتر اول)، شامل مکارم الاخلاق

حسن بن فضل طبری (قرن ششم ق)، به اهتمام و ویرایش عبدالرحیم عقیقی بخشایشی چاپ اول دفتر نشر نوید اسلامی، قم، ۱۳۸۵، ۴۹۰ ص.

در باره اخلاق و آداب معاشرت و زندگی، کتاب‌های متعددی به رشته تحریر در آمده است که از معروفترین آنها احیاء علوم الدین غزالی، المحجة البيضاء فیض کاشانی و جامع السعادات می‌باشد. یکی از قدیمی‌ترین آنها کتاب مکارم الأخلاق حسن بن فضل طبرسی فرزند برومند صاحب مجمع البیان است. او که در خاندان عالی تربیت یافته بود کتاب ارزشمندی با توجه به روایات و آیات قرآن پیرامون اخلاق و رفتار رسول خدا و ائمه هدی و برخی از خواص ادویه و گیاهان و غیره به وجود آورده است. این کتاب با مقدمه و پیشگفتار جامع جناب عتیق در معرفی موضوع و مؤلف به است و با حروف چشم نواز به چاپ رسیده است.

◊ آداب زندگی اسلامی (دفتر دوم)، شامل حلیه المتقین علامه مجلسی به اهتمام عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، چاپ اول، دفتر نشر نوید اسلام، قم، ۱۳۸۵، ۵۰۴ ص، وزیری.

حلیه المتقین تألیف علامه مجلسی (ره) مشهورتر از آن است که نیاز به معرفی داشته باشد. این کتاب همانند مکارم الاخلاق طبرسی پیرامون اخلاق، رفتار و آداب و معاشرت و زندگی فردی و اجتماعی است و چون مطالب آن پیرامون مستحبات و مباحات می‌باشد به اصل مطلب بسنده شده و با حذف اسناد متن روایات کوتاه گردیده است. جناب عقیقی جهت استفاده بهینه خوانندگان آن را با ویرایش در خور و ادبی به چاپ رسانده است.

◁ تاریخ و شرح حال

◊ اساطیر جهان: ادیان ما قبل تاریخ، مصر، امپراطوری‌های شرق نزدیک باستان سرزمین‌های سامی غربی

پی‌یر گریمال، ترجمه مانی صالحی علامه، چاپ اول، مهاجر، تهران، جلد اول، ۱۲ ص، رحلی (شومیز).

در کتاب خاطرنشان شده است همه ملل و اقوام جهان دارای مجموعه‌ای از اساطیر بوده و هستند که مطالعه آن نمایانگر سیر تحول اندیشه انسانی و تلاش نیاکان ما برای پی بردن به اسرار هستی و ناشناخته‌های عالم وجود است. اساطیر ملل برآمده از ژرفای ذهن انسان‌ها در زمانی است که هنوز انسان از فطرت خویش این قدر فاصله نگرفته بود و می‌توانست نیازها و تمایلات معنوی خود را در قالب داستان‌هایی دلکش عرضه کند تأثیر اساطیر در زندگی ما به حدی است که روانشناسان پیر و مکتب یونگ، کهن

الگوهای اساطیری را مشخص کننده رفتار فرد می دانند و معتقدند برای نفوذ و شناخت ناخودآگاه جمعی و فردی باید اساطیر را مدنظر قرار داد که در ذهن آن فرد یا جمع، جاری و در حال تعامل است. جلد اول کتاب، پس از مقدمه ای تحت عنوان انسان و اسطوره و تحقیقی درباره اساطیر و ادیان ماقبل تاریخ به معرفی و شرح اساطیر مصر و اقوام باستانی شرق نزدیک - سومر، بابل، هوریانی ها و هیتی ها - اختصاص دارد و با بررسی اساطیر اقوام سامی و خصوصاً پیدایش ایده خدای متعال یا تک خدایی خاتمه می یابد.

◊ انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ محمد تقی مصباح، تدوین قاسم شبان نیا، قم، چاپ اول، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، مرکز انتشارات، قم، ۴۸۸ ص، رقعی (شومیز).

این کتاب ضمن بحث از منشا عظمت انقلاب اسلامی در دو بخش به بیان تشریح فلسفه و منشا پیدایی حکومت ها می پردازد. بیان نظریاتی پیرامون ماهیت تحولات اجتماعی و نیز تشریح چگونگی فرایند شکل گیری تحولات اجتماعی با توجه به گزاره هایی چون وحی، حق و باطل و اراده انسان ها در این کتاب آمده است. ذکر ویژگی های حرکت انبیا، ماهیت حرکت آنان با این توضیح که نقش حرکت انبیا در تأمین اهداف انسانی بوده و اشاره به منشا پیدایی نظریه مردم سالاری و دموکراسی از دیگر مباحث این نوشتار است. این کتاب در بخشی دیگر به آسیب شناسی انقلاب اسلامی و آسیب های فراوری نهاد های اجتماعی پرداخته و با بیان نقش انگیزه های فردی در ایجاد فساد و بررسی نقش خواص در انحراف با

هدایت جامعه بستری برای فهم آسیب های دیگر انقلاب فراهم می آورد. در بخش دیگر با توضیح ماهیت حکومت دموکراسی لیبرال و بیان نقش آموزه های دینی در ایجاد انگیزه، جایگاه ممتاز حکومت اسلامی را بیان می نماید. در قسمت پایانی نیز به نقش معنویت در پیروزی مسلمین و عوامل کسب پیروزی و نقش امدادهای غیبی اشاره دارد.

◊ شناسنامه یک زندگی شریعتی به روایت شریعتی میراحمد باقری زاده ارجمندی، چاپ اول، دانشگاه تبریز، ۵۹۴ ص، وزیری (شومیز).

مجموعه حاضر، شرح زندگانی مرحوم علی شریعتی از ولادت تا شروع مبارزات سیاسی و سفر به اروپا، نیز بازگشت به ایران و جلسات سخنرانی در حسینیه ارشاد و خانه نشینی و شهادت است. در کتاب از زبان شریعتی چنین روایت می شود: زندگی من مجموعاً عبارت است از چندین برنامه پنج ساله، همیشه کاری را شروع می کرده ام و به اوج می رسانده ام و آخر پنج سال در هم می ریخته، هر بار از سر: از اول نوجوانی تا ۲۸ مرداد و ۳۲ و سقوط دکتر مصدق و آغاز دیکتاتوری، پنج سال؛ از این دوره تا تشکیل نهضت ملی مخفی که از ۱۳۳۷ به هم خورد و دستگیر شدیم، پنج سال؛ از ۳۸ تا ۴۳ در اروپا، پنج سال؛ از ۴۳ تا ۴۸، دوره خاص آوارگی و زندان و مقدمه چینی و زمینه سازی دانشکده، پنج سال؛ دوره کنفرانس های دانشگاه ارشاد، پنج سال تا ۵۱؛ پس از آن زندان و خانه نشینی و خفقان، پنج سال.

◊ تحلیلی از تاریخ تشیع و امامان (ع)

محمد نصیری، چاپ اول، دفتر نشر معارف، ۲۶۴ ص، وزیری (شومیز).

در این کتاب نخست واژه و اصطلاح

شناسی شیعه، چگونگی پیدایش آن و برخی دیدگاه های موجود بررسی شده و سپس موضوع جانشینی پیامبر، ماجرای سقیفه، عهدنامه جانشینی خلیفه اول، شورای شش نفره خلیفه دوم و نیز چگونگی مراجعه مردم به امام علی (ع) و شکل گیری حکومت آن حضرت، تبیین گردیده است. همچنین مبحثی در زمینه حکمت و حکومت امام علی (ع)، موانع و مشکلات حکومت و نیز سیره و سیمای حکومت امام علی (ع) مطرح گردیده است. مبحث بعدی کتاب به بررسی زندگی و ابعاد فعالیت های امامان (ع) در مقتضیات گوناگون زمان در دوران امویان اختصاص دارد. دورنمای وضعیت شیعه در این دوره، صلح در اسلام و علل و عوامل صلح امام حسن (ع)، ماهیت، انگیزه و علل قیام امام حسین (ع) و ابعاد فعالیت ها و مبارزات امام سجاد (ع) و امام باقر (ع) در ادامه همین بخش آمده است. افزون بر این، ابعاد فعالیت ها و مبارزات دیگر ائمه اهل بیت (ع) در دوره عباسیان به همراه وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این دوره، فعالیت های امامان و یاران آنها و کیفیت مواجهه با حاکمان عباسی بررسی گردیده است. امام زمان (عج)، نائبان خاص آن حضرت و برخی فعالیت های آنان در دوران غیبت صغرا نیز از مباحث پایانی کتاب است.

◊ تقویم در عرف قرآن

زهرا محمودیان، چاپ اول، تهران، ۹۶ ص، رقعی (شومیز).

این پژوهش با روش کتابخانه ای درباره ابعاد مختلف برتری و ارزش سال هجری قمری بر دیگر سال هاست، به تصریح نگارنده: ۱. ماه های قمری ثابت،

طبیعی و قابل دسترس عموم مردم جهان است و عامل وحدت بین همه انسان‌ها، ولیکن ماه شمسی، قراردادی و متغیر در طول تاریخ و غیر قابل دسترس عموم می‌باشد که فقط منجمان با ابزار و وسایل خاص نجوم می‌توانند آن را تعیین کنند که قدمت آن هم زیاد نیست. ۲. تقویم در عرف قرآن، قمری است که بر اساس رؤیت هلال ماه است و انجام همه اعمال عبادی بر اساس آن انجام می‌گیرد و حتی عواطف انسانی اعم از شادی و غم مانیز به ایام قمری بستگی دارد مثل ایام ولادت و شهادت اهل بیت یا اعیاد اسلامی. ۳. ماه‌هایی که در اسلام و قرآن به رسمیت شناخت شده، ماه‌های قمری است. ۴. درست است که انسان با هر تاریخ قراردادی می‌تواند کارهای خود را تا حدودی منظم سازد، ولی اگر بر پایه یک میزان طبیعی استوار نباشد، نه عمومیت پیدا می‌کند و نه چندان قابل اعتماد است. ۵. چون ماه‌های قمری، طبیعی، ثابت، همگانی و مجانی در دسترس عموم می‌باشد و فرازمانی و فرامکانی است و طبق آن تمام مسلمانان جهان، اعمالشان را در ایام واحد انجام می‌دهند و یکی از عوامل وحدت است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

◊ تگرشی نو به تاریخ اسلام

محمد حسین واقفی راد، چاپ اول آفاق: غدیر، قم، جلد سوم، ۴۴۶ ص، وزیری (کالینگور).

مجلد سوم از این مجموعه در آغاز، شرح شجاعت‌های حضرت علی (ع) است، از جمله قرار گرفتن در بستر پیامبر در شب هجرت، نیز دلایل انتخاب حضرت علی (ع) برای این امر. بخش دوم به بررسی روایاتی اختصاص دارد که در

موضوع همراهی ابوبکر با پیامبر (ص) در غار ثور نقل شده، که تمام این روایات از نظر سند ضعیف ارزیابی گردیده‌اند، به طوری که نمی‌توان به آنها همراهی ابوبکر را به طور قطعی ثابت کرد. در بخش سوم کتاب، دلایل اثبات برتری ابوبکر بر حضرت علی (ع) از دیدگاه برخی از مفسران و مورخان اهل سنت رد گردیده است. در بخش چهارم، روایاتی که ابوبکر را فردی مشهور و پیامبر را فردی ناشناس معرفی کرده، بررسی و منسوخ اعلام شده است. در آمدی بر هجرت پیامبر، هجرت حضرت علی (ع) به مدینه، مهاجران و انصار، نکاتی در خصوص تاریخ هجری، نظام نامه مدینه، و دلایل اثبات پیمان اخوت میان پیامبر اکرم و حضرت علی (ع) از دیگر مباحث کتاب به شمار می‌رود.

◊ صلح حسینی همان عاشورای حسینی (ع) است عبدالحسین سیف اللهی، چاپ اول، دانش نما، اصفهان، ۴۶۲ ص، رقعی (شومیز).

این کتاب به معرفی امام حسن (ع)، فضایل و مناقب آن حضرت، تعدد زوجات و همسران و فرزندان و نوادگان امام حسن (ع)، اصحاب و یاران آن امام. نگارنده در کتاب به تحلیل و بررسی مسئله صلح امام حسن (ع) می‌پردازد و خاطر نشان می‌کند: پذیرش صلح به امام حسن (ع) تحمیل شد و آن حضرت با خواسته‌ی خویش بدان روی نیاورد. . . امام می‌خواست شخصیت غیر انسانی معاویه بن ابی سفیان را به همگان بشناساند، زیرا معاویه فراوان از قانون و اجرای سنت نبوی (ص) دم می‌زد، ولی هرگز به آنها پایبند نبود. . . امام حسن (ع) می‌خواست معاویه را وادار نماید تا هر چند کوتاه مدت - به بند های قطع نامه

وفادار بماند، ولی معاویه این چنین نکرد. . . آن حضرت هیچ گاه پذیرش صلح را به سبب حقانیت حکومت بنی امیه و شخص معاویه نمی‌دانست، بلکه بارها تأکید فرمود که بنا به گفته پیامبر اسلام (ص) حکومت بر بنی امیه حرام است. آن حضرت صلح را مصلحتی می‌دانست که از طریق آن جلوی بسیاری از مفاسد گرفته شود.

◊ کجاست عاشورای من و تو؟

میثم محمدی، چاپ اول، قلم نو، قم، ۱۶۰ ص، رقعی (شومیز).

این کتاب به شیوه تاریخ نگاری نوشته شده، موقعیت‌ها و رخداد‌های عاشورا و حوادث. و بعد از این حادثه بازگو شده است، به تصریح نگارنده مقالات بخش نخست، درونمایه‌ای سیاسی دارد. در مقاله «عاشورا، عشق، عقلانیت و فاشیسم، درباره تلفیق میان سهم عقل و فاشیسم» درباره تلفیق میان سهم عقل و عشق در عاشورا بحث شده و همچنین از علل سیاسی، اجتماعی حرکت امام حسین (ع) سخن رفته است. در این مقاله تفاوت‌های معرفتی میان ولایت علوی و ولایت اموی نیز بر شمرده شده و به برخی از ویژگی‌های این دو قرائت از ولایت در اندیشه سیاسی اسلام، اشاره شده است. همچنین با توضیح این موضوع، مشخص می‌شود که شباهت‌ها و ویژگی‌های همسانی میان ولایت اموی (تلقی معاویه و سفانیان از حکومت ولایت) و اندیشه فاشیستی وجود دارد. در مقاله بعد نیز به اهداف اصلی امام در نهضت، زمینه سیاسی و مذهبی عصر او و چرایی و اهمیت خروج حسین (ع) از حج می‌پردازد. در بخش دوم، زمینه‌های روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه پدید آمدن

عاشورا بررسی می شود. سومین بخش این دفتر که به شناخت اسطوره های عاشورا اختصاص دارد، در یادداشت هایی کوتاه به بررسی نقش چهار شخصیت محوری در عاشورا پرداخته و به تعبیر قرآن، قصه هر یک را روایت می کند؛ امام سجاد(ع)، زینب(س)، عباس بن علی(ع) و حربن یزید ریاحی. سرانجام در بخشی تاریخی این دفتر نیز گزارشی از کتاب قصه کربلا به ضمیمه قصه انتقام ارائه شده است.

✦ شیخ ابراهیم زنجانی: زمان، زندگی، خاطرات به ضمیمه بحث در ولایت تکوینی پیامبر و ائمه معصومین(ع)
علی ابوالحسنی، چاپ اول، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، تهران، ۵۳۲ ص، وزیری (شومیز).

این کتاب به شرح زندگی و خاطرات شیخ ابراهیم زنجانی و نیز بررسی شخصیت و رویدادهای عصر وی اختصاص دارد، در کتاب عنوان شده است: شیخ ابراهیم زنجانی، از زمره دانش آموختگان حوزه دینی نجف و واعظان زنجان در عصر قاجار است که در برهه هایی از تاریخ مشروطیت نیز نقشی بارز ایفا کرده است... در ادامه زندگی وی، اما ورق کاملاً بر می گردد و زنجانی (به لحاظ منش و روش) کلاً وضعیت دیگری می یابد... ابراهیم زنجانی در اواخر عمر به دام برخی از افکار وهابیان افتاده و هم نوا با آن فرقه، عقایدی چون واسطه میان خدا و خلق در تکوین و حوادث قائل شدن... و... انبیا و اولیا و عرفا و حکما و غیر ایشان [را] شریک در مقدرات عالم و مؤثر قرار دادن را جزو خرافات و شرك و بت پرستی و... نیرنگ دانسته و در اسلام ممنوع می شمرد و تصریح می کرد که انبیا

و ساطع تبلیغ احکام الهیه هستند و واسطه در تکوینات نیستند و مداخله در حوادث کون ندارند. بر این اساس، نگارنده در پایان به نقد این ادعا می پردازد و مباحثی را در خصوص مقامات والای پیامبر و ائمه(ع) در هستی مطرح می سازد.

✦ کشاکش های مانوی مزدکی در ایران عهد ساسانی

ملیحه کرباسیان و محمد کریمی زنجانی اصل، چاپ اول، اختران، تهران، ۲۴۸ ص، رقی.

این مجموعه مشتمل بر مقالاتی با دو موضوع کشاکش مانوی-زرتشتی و مزدک و بدعت نوزشتی-نو مانوی است. عناوین برخی مقالات عبارت است از: زندگانی مانی؛ ملک الشعرا بهار، پیرامون اشاره تلویحی به مانی در دینکرد ۹؛ آبراهام ویلیامز جسکون (ملیحه ی کرباسیان)، کرتیر و مانی: الگویی شمنی از کشاکش آنها؛ جیمز راسل (ملیحه کرباسیان)، ردیه نویسی بر مانویت در عصر اسلامی؛ احمد طاهری عراقی، آیین مانی از نگاه شکند گمانیک وزرا؛ ملیحه کرباسیان، ملاحظاتی درباره مزدک نامگ دروغین؛ احمد تفضلی (محمد کریمی)، درست دینیان؛ منصور شکی، دو تحریر از سرگذشت مزدک؛ آرتور کریستن سن (احمد تفضلی)، مروك؛ محمد معین و کیش مزدکی.

✦ شهدای صدر اسلام
شهدای صدر اسلام و شهدای کربلا، تألیف سید علی اکبر قرشی چاپ اول، دفتر نشر نوید اسلام، قم، ۱۳۸۵، ۲۱۲ ص، وزیری.
کتاب های متعددی درباره شهدای صدر اسلام به ویژه شهدای کربلا، به رشته تحریر درآمده است که از جامع ترین آنها

«ابصار العین فی انصار الحسین(ع)» مرحوم شیخ محمد سجادی (م ۱۳۷۱) و کتاب «انصار الحسین» محمد مهدی شمس الدین لبنانی می باشد و این کتاب با بهره گیری از آن دو به اختصار شهدای صدر اسلام و شهدای کربلا را که جمعاً ۱۴۱ نفرند بازگویی کرده است. مزیتی که این کتاب دارد ارائه منابع می باشد.

✦ فوائد رضویه در شرح حال علمای جعفریه
حاج شیخ عباس قمی، با ویرایش و کوشش عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، از انتشارات نوید اسلام، قم، ۹۱۲ ص، وزیری.
تراجم و زندگینامه ها از معارف عبرت آموز و شیرین تاریخ نگاری اسلامی است. کتاب های متعددی در این عرصه ارائه شده است و در عالم تشیع می توان از روضات الجنات خوانساری، اعیان الشیعه سید محسن جبل آملی، رجال مامقانی و... نام برد. کتاب فوائد رضویه با توجه به اخلاصی و صفای مؤلف یکی از آن کتاب های جالب تراجم شیعه می باشد که در شرح حال ۱۲۰۰ تن از علمای جعفریه را به تفصیل یا اجمال در بر گرفته است. این کتاب که مطابق علاقه علما و فضلا بوده است، بر اثر چاپ های نامطلوبی که داشته است چندان مورد توجه قرار نمی گرفت. اخیراً این کتاب با ویرایش و تصحیح ادبی به چاپ رسیده است و مزیتی که دارد ضمن شماره گذاری افراد عکس ها و تصاویر ناب و تاریخی هم بر آن افزوده شده است که می تواند توجه اهل علم و فضل را برانگیزد.

